

2) Zákon o preukazovaní pôvodu majetku

po podaní relevantného podnetu zo strany fyzickej osoby, právnickej osoby alebo orgánu verejnej moci voči osobe má táto osoba 30 dní, aby vysvetlila pôvod a spôsob nadobudnutia majetku, ktorého hodnota presahuje aspoň o 1500-násobok minimálnej mzdy jej preukázateľné príjmy

Zámer opatrenia: vytvoriť právny rámec účinného postupu proti osobám neschopným hodnoverne preukázať pôvod a spôsob nadobudnutia svojho majetku, vrátane ústavných činiteľov a vyšších štátnych funkcionárov

Obsah opatrenia:

- zavedenie možnosti prepadnutia nelegálne získaného majetku v prospech štátu:
  - finančná polícia môže na základe vlastného podnetu alebo podnetu konkrétnej fyzickej osoby, právnickej osoby alebo orgánu verejnej moci podať návrh prokurátorovi na začatie konania o podozrivom majetku osoby
  - podozrivý majetok osoby je majetok, ktorého hodnota presahuje aspoň o 1500-násobok minimálnej mzdy jej preukázateľné príjmy
  - dotknutá osoba má 30-dňovú lehotu, v ktorej sa môže vyjadriť k pôvodu a spôsobu nadobudnutia majetku
  - dôkazným materiálom na vysvetlenie nadobudnutia majetku sú zmluvy o pôžičkách, vrátane spôsobu ručenia a splácania pôžičky, rozhodnutie o dedičstve, atď.
  - ak osoba nepreukáže pôvod a spôsob nadobudnutia sporného majetku, súd rozhodne, že takýto majetok, nadobudnutý z nelegálnych príjmov, pripadá štátu a prepadne v jeho prospech
  - ak osoba dostatočne vysvetlí pôvod majetku, štát bude niesť zodpovednosť za prípadnú škodu spôsobenú na majetku žalovaného v dôsledku postupu tohto zákona
- podať návrh na súd na začatie konania môže len prokurátor, štát má možnosť iniciovať civilné konanie a žiadať vysvetlenie nadobudnutia majetku
- dôvodom pre vypracovanie zákona boli veľké nároky na orgány pri dokazovaní viny zo spáchania trestného činu nelegálneho nadobudnutia majetku
- zákon o preukazovaní pôvodu majetku bol už v Národnej rade SR raz schválený, ale Ústavný súd ho vyhlásil za protiústavný a to najmä preto, lebo zákon zavádzal spätnú účinnosť a dôkazné bremeno preniesol na osobu, u ktorej boli problémy s preukázaním pôvodu majetku
- pre prijatie efektívneho zákona bola potrebná novelizácia ústavy, ktorá zabraňuje Ústavnému súdu SR obmedziť alebo zrušiť účinnosť zákona

Názory proponentov:

- povinnosť dokazovať legálny pôvod majetku je efektívny represívny a preventívny nástroj na boj proti závažnej korupcii a klientelizmu, ktoré sú dlhodobo jedným z najväčších hospodárskych problémov SR
- opatrenie zvyšuje etickosť správania sa a konania elít, čo pôsobí pozitívne aj na podnikateľov, aj na potenciálnych investorov
- zákon prináša mechanizmus, ktorý zabráni obchádzaniu doterajšej úpravy a zefektívňuje postup orgánov verejnej moci
- stanovenie hranice na 1500-násobok minimálnej mzdy zbytočne nezaťažuje orgány verejnej moci drobnými aférmi, ale umožňuje im efektívnejšie sa venovať závažným oznámeniam a podozreniam
- príslušné štátne orgány budú spôsobilé účinne zakročiť proti osobám, ktoré preukázateľne žijú nad svoje pomery

Názory oponentov:

- komplikované dokazovanie môže spôsobiť, že náklady na splnenie sľubu prevýšia jeho prínos; dôležité je aktívne brániť kradnutiu, a to najmä zlepšením práce polície, súdov a výberu daní.
- osoby, ktorých sa zákon najviac týka, si dokážu nájsť efektívne únikové cesty - napríklad odvolať sa na fiktívny zahraničný či domáci dar, na fiktívnu pôžičku či fiktívne úspešnú kúpu a predaj akcií
- nečistota metód pri aplikovaní zákona zavádza širokú škálu postihov a sankcií, čo môže navádzať k zneužívaniu zákona proti nežiaducim osobám
- súdnictvo je už v súčasnosti neefektívne a vymožiteľnosť práva je veľmi nízka – zavedenie opatrenia ešte viac zahltí súdy a zníži vymožiteľnosť práva
- zákon je kópiou pôvodného zákona, o ktorom Ústavný súd (ÚS) SR vyriekol rozpor s ústavou; je preto nesystematické upravovať ústavu, ktorá by potom bola v rozpore s medzinárodnými dohovormi a právom
- dokázať niekomu nelegálnosť získania majetku je v praxi veľmi ťažké – zákon bol skôr prijatý v rámci predvolebnej kampane, ako na ochranu verejného záujmu
- zákon bol prvýkrát prijatý v roku 2005, odvtedy sa neustále upravuje a jeho praktické dopady na spoločnosť sú takmer nulové

Primárny zdroj: Zákon (č. 101/2010) o preukazovaní pôvodu majetku
<http://www.nrsr.sk/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3192#IIICit>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: schválené 4.3.2010 v NR SR v 3 čítaní; účinnosť od: 1.1.2011

Navrhovateľ: Predseda vlády SR